

Sympóziá, kolokviá, konferencie

MEDICÍNA A PRÁVO – MINULOSŤ, PRÍTOMNOSŤ, BUDÚCNOSŤ – ETICKÉ, PRÁVNE A HISTORICKÉ ASPEKTY

Zborník abstraktov z medzinárodnej vedeckej konferencie
konanej v dňoch 12. 12. – 13. 12. 2019
na Univerzite Komenského v Bratislave, Lekárskej fakulte

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK

a

Inštitút medicínskeho práva

Bratislava 2019

Editor zborníka: Pavol Kádek

Medicína a právo – minulosť, prítomnosť, budúcnosť – etické, právne a historické aspekty: zborník abstraktov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v dňoch 12. a 13. decembra 2019 / zostavovateľ: Pavol Kádek – 1. vyd. – Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Lekárska fakulta, Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Inštitút medicínskeho práva, 2019. – 33 s.

(Sympóziá, kolokviá, konferencie)

ISBN 978-80-570-1702-8

- medicínske právo
- sociálne lekárstvo
- lekárska etika
- dejiny medicíny
- Vyšehradská štvorka

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovat', šíriť v papierovej, elektronickej či v inej podobe, ukladať do informačných systémov alebo inak rozširovať bez výslovného predchádzajúceho súhlasu vydavateľa.

Za odbornú a jazykovú stránku tohto zborníka zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov.

© Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK, 2019

© Inštitút medicínskeho práva, 2019

ISBN 978-80-570-1702-8

© Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK, 2019

© Inštitút medicínskeho práva, 2019

Obsah

Úvodné slovo – príhovor organizátora konferencie	5
Program konferencie	7
Miroslav MITLÖHNER: LEGISLATIVNÍ KROKY K DEKRIMINALIZACI EUTHANASIE V ČESKÉ REPUBLICE	12
Justyna ŻYLIŃSKA: ZABÓJSTWO EUTANATYCZNE W POLSKIM PRAWIE KARNYM – ZARYS PROBLEMATYKI	13
Olga SOVOVÁ: PROBLEMATIKA INFORMOVANÉHO SOUHLASU A NESOUHLASU PŘI POSKYTOVÁNÍ BEZPEČNÉ ZDRAVOTNÍ PÉČE V DIGITÁLNÍ DOBĚ	14
Pavol KÁDEK: MEDICÍNSKO-PRÁVNÝ INŠTITÚT SLOBODNÉHO A INFORMOVANÉHO SÚHLASU PACIENTA	15
Vojtech FÖLDES: SÚKROMNOPRÁVNA ZODPOVEDNOSŤ V ZDRAVOTNÍCTVE	16
Peter NEMEC: NÁHRADA ZA BOLEŠŤ A ZA ŠŤAŽENIE SPOLOČENSKÉHO UPLATNENIA VO SVETLE SÚDNYCH ROZHODNUTÍ	17
Ján HRIVNÁK: TRESTNOPRÁVNE ASPEKTY KORUPCIE V ZDRAVOTNÍCTVE	18
Jiří KUBÍK: HIPPOKRATES, PŘÍSAHY, KODEXY A CO DÁL?	19
Zuzana MACKOVÁ: JE PRÁVO (I MEDICÍNA) V 21. STOROČÍ UMENÍM DOBRÉHO A SPRAVODLIVÉHO?	20
Petr LOJAN: NÁHRADNÍ MATEŘSTVÍ – STÁLE ŽIVÉ TÉMA	21
Andrea KOLOŠOVÁ – Juraj GAŠPAROVIČ: EPIDÉMIA VÍRUSOVÝCH HEPATITÍD B A C U HOSPITALIZOVANÝCH ONKOLOGICKÝCH PACIENTOV	22
Miroslav MITLÖHNER: DIAGNÓZA JAKO SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU?	23
Zora BRUCHÁČOVÁ: GLOBÁLNE VÝZVY OVPLYVŇUJÚCE ZDRAVIE	24
Eva ZIMANOVÁ: ÚRAD PRE DOHĽAD NAD ZDRAVOTNOU STAROSTLIVOSŤOU – ÚLOHY A KOMPETENCIE	25
Gustáv UŠIAK: POSKYTOVANIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI V REZORTE MINISTERSTVA VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	26
Mária MOJZEŠOVÁ – Silvia CAPÍKOVÁ: KOMPETENCIE ŠTUDENTOV MEDICÍNY V OBLASTI BIOETIKY A BIOPRÁVA	28
Mária KOLESÁROVÁ: STRATÉGIE PREDBEŽNÉHO PLÁNOVANIA BUDÚCEJ LIEČBY – ETICKÉ ASPEKTY	29

Jana TRIZULJAKOVÁ – Silvia CAPIKOVÁ: PALIATÍVNA A HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ NA SLOVENSKU – „VČERA, DNES A ZAJTRA“	30
Matej GOGOLA: DEJINY MEDICÍNY NA LEKÁRSKEJ FAKULTE UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE	32

Úvodné slovo – príhovor organizátora konferencie

Vážené dámy, vážení páni, ctené auditórium, dovoľte mi srdečne Vás všetkých privítať na tomto vedeckom podujatí s názvom „Medicína a právo – minulosť, prítomnosť, budúcnosť – etické, právne a historické aspekty“.

Organizátormi tohto vedeckého podujatia je jednak „Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK“, ako aj občianske združenie s názvom „Inštitút medicínskeho práva“.

Inštitút medicínskeho práva pôsobí pri Ústave sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK ako vedecko-výskumné a edičné pracovisko, a to vo forme občianskeho združenia. Inštitút vznikol v októbri roku 2018, a jeho hlavným cieľom je vedecko-výskumná činnosť v odvetví medicínskeho práva, do čoho nepochybne spadá aj organizovanie odborných a vedeckých podujatí, konferencií, sympózií, kolokvií a diskusných fór so zameraním na spomínané právne odvetvie. Inštitút vydáva aj vedecký on-line časopis so zameraním na medicínske právo s názvom „Acta Iuridica Medicinæ“.

S myšlienkou založiť občianske združenie, ktoré by mapovalo vývoj medicínskeho práva doma i v zahraničí, som sa pohrával už dlhšie, dá sa povedať, že niekoľko rokov. Keď mi pán prednosta docent Ozorovský odobril túto myšlienku, pustil som sa do prípravných prác – do prípravy stanov inštitútu a do registračného procesu tohto občianskeho združenia. Oslovil som významných odborníkov na medicínske právo, či by ma poctili tým, že by sa stali zakladajúcimi členmi inštitútu. Išlo o pani profesorku Císařovú, pána doktora Mitlöhnera, ako aj pani docentku Sovovú, ktorí sú významnými odborníkmi, erudovanými expertmi na medicínske právo. Vám, drahí priatelia, ktorí ste pre vývoj medicínskeho práva ako právneho odvetvia urobili už tak veľa, patrí môj obdiv a úcta.

Organizátor tohto medzinárodného vedeckého podujatia chce vyjadriť akúsi nádej v to, že sa stane do budúca dobrou a zaužívanou tradíciou, že Inštitút medicínskeho práva každoročne takto v decembri, v predvianočnom čase pripraví vedeckú konferenciu so zameraním na medicínske právo, a to na medzinárodnej úrovni, pričom jej závery budú inšpirujúce pre oblasť vedy, výskumu, ako aj pre aplikačnú prax.

Je potrebné zdôrazniť, že toto medzinárodné podujatie je usporiadané vo vzájomnej kooperácii s významnou vedecko-pedagogickou entitou Lekárskej fakulty UK, a to Ústavom sociálneho lekárstva a lekárskej etiky. Ide totiž o veľmi potrebné a osožné prepojenie, ktoré so sebou prináša výsledok v podobe extenzívneho odborného a interdisciplinárneho diapazónu podnetných myšlienok, nápadov a invencií, a to predovšetkým v záujme riešenia a následne úspešného zvládnutia aktuálnych problémov v oblasti medicínskeho práva, sociálneho lekárstva, medicínskej etiky a dejín medicíny, a tým aj väčšiu participáciu expertov a príslušných autorít na ich vedeckom bádání.

Vážené dámy, vážení páni, iste mi dáte všetci za pravdu, že medicína je jedným z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odborov ako z pohľadu vedy, tak aj z pohľadu právnych a ostatných spoločenských súvislostí. Nielen lekár, ale každý jeden zdravotnícky pracovník sa v súčasnosti každodenne stretáva s problémami a výzvami, ktoré mnohokrát nevyplývajú len zo samotného realizovania diagnostických, terapeutických, príp. preventívnych medicínskych úkonov, ale majú podstatne širšiu dimenziu – širší diapazón. Medicínske právo je typické tým, že mnohé jeho inštitúty neboli doposiaľ vyložené našou judikatúrou, príp. mnohé právne problémy, s ktorými sa zdravotnícki pracovníci pri výkone svojho povolania dennodenne stretávajú, nie sú riešené ani v súčasnosti platnými a účinnými právnymi predpismi (normami). Nielen medicínske právo, ale aj lekárska etika a ostatné spoločenské disciplíny bezpochyby vstupujú aj do oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti.

Organizátori konferencie si dali za cieľ, napomôcť tomu, aby prebehla vecná diskusia medzi jednotlivými odborníkmi z oblasti sociálneho lekárstva, medicínskeho práva, lekárskej etiky a histórie medicíny, a ponúkli sa tak efektívne riešenia na prípadnú de lege ferenda úpravu konkrétnych medicínsko-právnych inštitútov, ako aj vedecky odôvodnené legislatívne návrhy a odporúčania v oblasti zdravotníckej legislatívy.

Vážené auditórium, ctení zahraniční i domáci hostia, dovoľte mi, aby som nám všetkým zaželel príjemne strávený čas na tomto vedeckom podujatí, bohaté, plodné a podnetné diskusie, ktoré prinesú určite veľmi zaujímavé prednášky, a aby naše stretnutie prinieslo úspech a pozitívny výsledok v podobe prijatia významných, vedeckých a v aplikačnej praxi využiteľných konklúzií, ako aj sformulovanie záverečného komuniké z tejto vedeckej konferencie. K tomu Vám prajem dostatok podnetných inšpirácií.

Pavol Kádek, výskumný pracovník na Ústave sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK; vedúci Katedry medicínskeho práva LF SZU; predseda Inštitútu medicínskeho práva

PROGRAM KONFERENCIE

„MEDICÍNA A PRÁVO – MINULOSŤ, PRÍTOMNOSŤ, BUDÚCNOSŤ –

ETICKÉ, PRÁVNE A HISTORICKÉ ASPEKTY“

Termín: 12.12. – 13.12. 2019

Miesto konania konferencie: Lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Sasinkova 2, Bratislava – Staré Mesto

Vedecký výbor konferencie: prof. JUDr. Dagmar CÍSAŘOVÁ, DrSc., Dr. h. c. (Praha), Dr. Monika FILIPOWSKA-TUTHILL (Vroclav), doc. Dr. Mihály FILÓ, Ph.D., LL.M. (Budapešť), JUDr. Vojtech FÖLDES (Bratislava), JUDr. Ján HRIVNÁK (Bratislava), JUDr. Pavol KÁDEK, PhD. (Bratislava), JUDr. Zuzana MACKOVÁ, PhD. (Bratislava), JUDr. Miroslav MITLÖHNER, CSc. (Praha), doc. MUDr. Vojtech OZOROVSKÝ, CSc. (Bratislava), doc. JUDr. Olga SOVOVÁ, Ph.D. (Praha), prof. JUDr. Vojtech TKÁČ, CSc. (Bratislava), Dr. Justyna ŻYLIŃSKA (Varšava)

12. december 2019 – 1. deň konferencie

Oficiálne otvorenie vedeckého podujatia – *príhovor organizátora konferencie*

JUDr. Pavol KÁDEK, PhD., výskumný pracovník na Ústave sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK; vedúci Katedry medicínskeho práva LF SZU; predseda Inštitútu medicínskeho práva

Príspevky:

Legislativní kroky k dekriminizaci euthanasie v České republice

JUDr. Miroslav MITLÖHNER, CSc.

Ústav sociální práce, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové; Ústav státu a práva Akademie věd České republiky

---

©Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK, 2019

©Inštitút medicínskeho práva, 2019

Zabójstwo eutanatyczne w polskim prawie karnym -zarys problematyki

Dr. Justyna ŻYLIŃSKA

Uczelnia Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej, Uniwersytet im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Problematika informovaného souhlasu a nesouhlasu při poskytování bezpečné zdravotní péče v digitální době

doc. JUDr. Olga SOVOVÁ, Ph.D.

Centrum zdravotnického práva, Právnická fakulta, Univerzita Karlova v Praze; Katedra veřejné správy, Policejní akademie České republiky v Praze; advokátka

Medicínsko-právny inštitút slobodného a informovaného súhlasu pacienta

JUDr. Pavol KÁDEK, PhD.

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave; Katedra medicínskeho práva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Súkromnoprávna zodpovednosť v zdravotníctve

JUDr. Vojtech FÖLDES

Katedra medicínskeho práva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave; advokát

Náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia vo svetle súdnych rozhodnutí

JUDr. Peter NEMEC, PhD.

KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group

Trestnoprávne aspekty korupcie v zdravotníctve

JUDr. Ján HRIVNÁK

*Úrad špeciálnej prokuratúry, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky; prokurátor;
Katedra medicínskeho práva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita
v Bratislave*

Hippokrates, prísahy, kodexy a čo dál?

JUDr. Jiří KUBÍK

Ministerstvo zahraničných věcí České republiky

Je právo (i medicína) v 21. storočí umením dobrého a spravodlivého?

JUDr. Zuzana MACKOVÁ, PhD.

*Katedra pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia, Právnická fakulta,
Univerzita Komenského v Bratislave*

Náhradní mateřství – stále živé téma

PhDr. Petr LOJAN, PhD., MBA

Vysoká škola podnikání a práva, Hradec Králové

Epidémia vírusových hepatítid B a C u hospitalizovaných onkologických pacientov

MUDr. Andrea KOLOŠOVÁ, PhD. – RNDr. Juraj GAŠPAROVIČ, PhD.

*Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne; Oddelenie virológie,
Ústav mikrobiológie, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave*

Diskusia a ukončenie prvého dňa konferencie

13. december 2019 – 2. deň konferencie

Príspevky:

Diagnóza jako skutková podstata trestného činu?

JUDr. Miroslav MITLÖHNER, CSc.

Ústav sociální práce, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové; Ústav státu a práva Akademie věd České republiky

Globálne výzvy ovplyvňujúce zdravie

MUDr. Zora BRUCHÁČOVÁ, PhD., MBA

Ústav sociálneho lekárstva a organizácie zdravotníctva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou – úlohy a kompetencie

MUDr. Eva ZIMANOVÁ, PhD., MPH

Katedra revízneho všeobecného a zubného lekárstva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rezorte Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

plk. MUDr. Gustáv UŠIAK

Odbor zdravotníctva, Sekcia personálnych a sociálnych činností a osobný úrad, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Kompetencie študentov medicíny v oblasti bioetiky a biopráva

MUDr. Mária MOJZEŠOVÁ, PhD. – Mgr. Silvia CAPÍKOVÁ, PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Stratégie predbežného plánovania budúcej liečby – etické aspekty

Mgr. Mária KOLESÁROVÁ, PhD.

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Paliatívna a hospicová starostlivosť na Slovensku – „včera, dnes a zajtra“

MUDr. Jana TRIZULJAKOVÁ, PhD. – Mgr. Silvia CAPÍKOVÁ, PhD.

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Dejiny medicíny na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave

Mgr. Matej GOGOLA, PhD.

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Diskusia, záverečné komuniké a oficiálne ukončenie konferencie

LEGISLATIVNÍ KROKY K DEKRIMINALIZACI EUTHANASIE V ČESKÉ REPUBLICE

Miroslav MITLÖHNER

*Ústav státu a práva Akademie věd České republiky;
Ústav sociální práce, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové*

Abstrakt: Podává se přehled o iniciativách v České republice k legalizaci usmrcení na žádost nebo ze soucitu. Politická scéna je polarizovaná a vcelku početně vyrovnaná. Veřejné mínění je k legalizaci euthanasie příznivě nakloněno. Za této situace se jeví jako schůdnější řešit problém prostřednictvím vytvoření privilegované skutkové podstaty „zabití ze soucitu nebo na žádost“, než úplná beztrestnost po vzoru zemí Beneluxu. Jako vzor se rovněž nabízí polská trestněprávní úprava. Tamní trestní zákoník obsahuje privilegovanou skutkovou podstatu s výrazně nižší trestní sazbou v porovnání s trestní sazbou u vraždy. Zdá se, že ještě nějaký čas bude celá problematika euthanasie v rukou filozofů, etiků, lékařů a pracovníků v oboru paliativní péče. Čas pro racionální přístup a tvorbu smysluplné právní normy zřejmě zatím ještě nepřišel.

Klíčová slova: euthanasie, právní úprava, zabití, vražda, uspíšení smrti

Abstrakt: Es wird ein Überblick über Initiativen in der Tschechischen Republik zur Legalisierung von Tötung auf Verlangen oder Mitgefühl gegeben. Die politische Szene ist polarisiert und zahlenmäßig sehr ausgewogen. Die öffentliche Meinung befürwortet die Legalisierung der Sterbehilfe. In dieser Situation scheint es praktikabler, das Problem durch die Schaffung einer privilegierten Tat des "Tötens aus Mitgefühl oder auf Abruf" zu lösen, als nach dem Vorbild der Benelux-Staaten völlig ungestraft zu bleiben. Auch das polnische Strafrecht ist ein Vorbild. Das Strafgesetzbuch enthält einen privilegierten Sachverhalt mit einer im Vergleich zur Mordrate deutlich niedrigeren Strafquote. Es scheint, dass die gesamte Frage der Sterbehilfe für einige Zeit in den Händen von Philosophen, Ethikern, Ärzten und Palliativmedizinern liegen wird. Die Zeit für einen rationalen Ansatz und die Schaffung einer sinnvollen Rechtsvorschrift ist noch nicht gekommen.

Schlüsselwörter: Sterbehilfe, Gesetzgebung, Tötung, Mord, Beschleunigung des Todes

ZABÓJSTWO EUTANATYCZNE W POLSKIM PRAWIE KARNYM - ZARYS PROBLEMATYKI

Justyna ŻYLIŃSKA

*Uczelnia Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej, Uniwersytet im. Kardynała
Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*

Streszczenie: Zagadnienie aktu eutanazji jest wysoce kontrowersyjne, nie tylko z moralnego, czy religijnego punktu widzenia ale także z perspektywy zasad odpowiedzialności karnej. Eutanazja może być penalizowana bowiem jako podstawowy typ zabójstwa, czy stanowić uprzywilejowany typ zabójstwa. Występują także państwa, których systemy prawne legalizują eutanazję. W polskim systemie prawa karnego eutanazja jest nielegalna. Stanowi ona uprzywilejowany typ zabójstwa, ze względu na szczególną sytuację motywacyjną sprawcy. W ramach niniejszego opracowania podjęto problematykę zabójstwa eutanatycznego jako przestępstwa typu uprzywilejowanego w polskim prawie karnym. W szczególności dokonano w nim przedstawienia definicji pojęcia eutanazja; omówiono istotę uznania przestępstwa za uprzywilejowane, w kontekście zabójstwa eutanatycznego, charakteryzując podmiot oraz znamiona strony podmiotowej i przedmiotowej tego przestępstwa; przedstawiono także zasady wymierzenia sprawcy kary.

Słowa kluczowe: przestępstwo, eutanazja, zabójstwo eutanatyczne, uprzywilejowany typ zabójstwa, polskie prawo karne

Summary: The issue of euthanasia is highly controversial not only from the moral or religious perspective but also from the criminal liability point of view. Euthanasia may be subject to penalisation as a basic type of homicide, or constitute a privileged type of homicide. At the same time, there are countries whose legal systems legalise euthanasia subject to that the offender is a physician following the procedure laid down in the relevant act. On the grounds of the Polish Criminal Law, euthanasia is illegal. It constitutes a privileged type of homicide due to a particular motivation of the offender. In the Polish criminal law system each type of crime has its basic form (a basic type). There are, however, certain crimes which can be further subdivided into qualified and privileged types. Within the framework of this paper, the issue of euthanatic homicide as a privileged offence under the Polish criminal law is discussed. In particular, the following issues are presented: definition of euthanasia, discussion of the nature and prerequisites for a crime to be regarded as privileged in the context of the euthanatic homicide, characteristics of the subject and features of the substantive and objective aspects of the crime as well as the principles for penalization of the offender.

Keywords: Crime, Euthanasia, Euthanatic Homicide, Privileged Type of Homicide, Polish Criminal Law

PROBLEMATIKA INFORMOVANÉHO SOUHLASU A NESOUHLASU PŘI POSKYTOVÁNÍ BEZPEČNÉ ZDRAVOTNÍ PÉČE V DIGITÁLNÍ DOBĚ

Olga SOVOVÁ

*Centrum zdravotnického práva, Právnická fakulta, Univerzita Karlova v Praze;
Katedra veřejné správy, Policejní akademie České republiky v Praze; advokátka*

Abstrakt: Žádný lékařský zákrok nemůže být proveden bez zákonného oprávnění, a především svobodného a informovaného souhlasu pacienta. Článek 3 Listiny základních práv Evropské unie řadí k základním lidským právům právo na integritu osobnosti a povinnost respektovat svobodný a vědomý souhlas dotčené osoby. Autonomie vůle pacienta, je stále posilována. Stejně tak je pacient oprávněn vyslovit nesouhlas s navrženou léčbou, a dokonce se vůbec léčbě nepodrobit. Stěžejním principem v rozhodování o formě poučení i formě informovaného souhlasu a nesouhlasu je, nalézt rovnováhu mezi svobodou rozhodování a ochranou zdraví, která je i veřejným zájmem. Využití umělé inteligence a digitalizace zdravotních služeb i jednotlivých léčebných postupů přináší jak nové možnosti a výzvy, tak i rizika, kterými se příspěvek zabývá.

Klíčová slova: informovaný souhlas, informovaný nesouhlas, pacient, zdravotní péče, digitalizace, dokumentace, dynamický biometrický podpis, umělá inteligence

Abstract: Each medical intervention requires legal authorisation and above all, the free, informed consent of a patient. Article 3 of the EU Charter of Fundamental Rights considers the right to personal integrity and respect to the free and informed consent being fundamental human rights. The autonomy of the patient's will is steadily secured. Also, the patient is entitled to disagree with the proposed treatment, and even she must not undergo the treatment. Finding out the balance between the freedom of decision and the public interests of health protection form the basic principle when arbitrating the form of information and the informed consent and disagreement. The use of artificial intelligence and digitisation of health services and specific health care methods bring new possibilities as well as new risks and challenges, which the paper examines.

Keywords: Informed Consent, Informed Disagreement, Patient, Healthcare, Digitisation, Records; Dynamic Biometric Signature, Artificial Intelligence

MEDICÍNSKO-PRÁVNÝ INŠTITÚT SLOBODNÉHO A INFORMOVANÉHO SÚHLASU PACIENTA

Pavol KÁDEK

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave; Katedra medicínskeho práva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Abstrakt: Tak ako v minulosti, aj v súčasnosti je problematika slobodného a informovaného súhlasu pacienta, vysoko aktuálnou témou. Príspevok analyzuje problematiku slobodného a informovaného súhlasu pacienta v zmysle súčasnej platnej právnej úpravy. Zásah v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti sa môže zrealizovať za predpokladu, že pacient, ktorého sa daný medicínsky zákrok týka, bol informovaný a so zákrokom vyjadril slobodný a informovaný súhlas. Pred medicínskym úkonom musí byť pacient primerane informovaný o účele, povahe, následkoch a rizikách samotného zákroku, pričom tento svoj súhlas môže kedykoľvek slobodne odvolať. Súčasná právna úprava sa pridrižiava princípu „non salus, sed voluntas aegroti suprema lex“, avšak v zdravotníckej praxi výnimky z tejto zásady sú prípustné a možné, ako napríklad pri poskytnutí neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

Kľúčové slová: slobodný a informovaný súhlas, pacient, zdravotná starostlivosť

Abstract: As in the past also at the present, the issue of the free and informed consent of the patient is a highly topical one. The paper analyses the issue of free and informed consent under current legislation. The intervention in healthcare may be carried out after the patient concerned has given free and informed consent. Prior to any medical procedure, the patient must be adequately informed of the purpose, nature, consequences, and risks of the intervention itself, and may freely withdraw his consent at any time. The current legislation follows the principle „non salus, sed voluntas aegroti suprema lex“, however in medical practice the exceptions from this principle are permissible and possible, such as the provision of emergency healthcare.

Keywords: Free and Informed Consent, Patient, Healthcare

SÚKROMNOPRÁVNA ZODPOVEDNOSŤ V ZDRAVOTNÍCTVE

Vojtech FÖLDES

*Katedra medicínskeho práva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita
v Bratislave; advokát*

Abstrakt: Zodpovednosť ako subsidiárny sankčný vzťah plní významnú reparačnú, satisfakčnú a preventívnu funkciu v systéme súkromného práva. Pozornosť venujeme otázkam úpravy zodpovednosti v občianskom práve a v pracovnom práve. Predkladáme pohľad na právnu úpravu občianskoprávnej a pracovnoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú nielen pacientovi, ale aj za škodu, ktorú utrpí zamestnanec, poskytujúci zdravotnú starostlivosť, v dôsledku choroby z povolania a pracovného úrazu.

Kľúčové slová: podmienky zodpovednosti zamestnávateľa, zodpovednosť za pracovný úraz, infarkt myokardu ako pracovný úraz v dôsledku pracovnej preťažnosti, predchádzanie škodám

Abstrakt: Die Verantwortung als subsidiäres Sanktionsverhältnis erfüllt eine wichtige reparative, zufriedenstellende und präventive Funktion im privatrechtlichen System. Wir beschäftigen uns mit den Fragen der Verantwortungsregulierung im Zivil- und Arbeitsrecht. Wir geben einen Überblick über die zivil- und arbeitsrechtlichen Vorschriften für Schäden, die nicht nur dem Patienten, sondern auch einem Angestellten des Gesundheitswesens infolge einer Berufskrankheit und eines Arbeitsunfalls entstanden sind.

Schlüsselwörter: Verantwortungsbedingungen des Arbeitgebers, Verantwortung für Arbeitsunfälle, Myokardinfarkt als Arbeitsunfall aufgrund einer Arbeitsüberlastung, Schadensprävention

NÁHRADA ZA BOLEŠŤ A ZA SŤAŽENIE SPOLOČENSKÉHO UPLATNENIA VO SVETLE SÚDNYCH ROZHODNUTÍ

Peter NEMEC

KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group

Abstrakt: Právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje v prípade škody na zdraví uplatniť celý rad nárokov, ktoré prináležia poškodenému zo vzniknutého zranenia. Každý nárok má iný účel, podmienky priznania a tiež aj spôsob určenia jeho samotnej výšky. Medzi nároky vyplývajúce zo škody na zdraví sa zaraďuje aj nárok na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorými sa odškodňuje imateriálna ujma vzniknutá ako následok zásahu do telesnej integrity daného jedinca. Autor v príspevku približuje podmienky priznania a poskytovania náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, vydávanie lekárskeho posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, ako aj zásady na hodnotenie bolesti a zásady na hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Teoretické informácie sú prepojené s relevantnými rozhodnutiami slovenských a českých súdov, ktoré nielen spresňujú niektoré legislatívne pojmy, ale tiež aj riešia mnohé praktické problémy vznikajúce pri uplatnení týchto nárokov.

Kľúčové slová: škoda, náhrada, zdravie, bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia

Abstract: The legal order of the Slovak Republic makes it possible to assert several claims in the event of injury to the injured party. Each claim has a different purpose, conditions for granting and also the method of determining its amount. Claims for damages to health include claim to pain compensation and compensation for difficulties with social integration. These claims compensate for the non-material damage that has arisen as a result of an interference with a person's physical integrity. The author describes the conditions for granting and providing pain compensation and compensation for difficulties with social integration, the issuing of a medical report on pain and difficulties with social integration, as well as the principles for assessing pain and difficulties with social integration. The theoretical information is linked to the relevant decisions of Slovak and Czech courts, which not only clarify certain legislative concepts, but also solve many practical problems arising from the application of these claims.

Keywords: Damage, Compensation, Health, Pain, Difficulties with Social Integration

TRESTNOPRÁVNE ASPEKTY KORUPCIE V ZDRAVOTNÍCTVE

Ján HRIVNÁK

*Úrad špeciálnej prokuratúry, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky; prokurátor;
Katedra medicínskeho práva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita
v Bratislave*

Abstrakt: Autor v príspevku poukazuje na fakt, že korupcia je vo všeobecnosti celospoločenský problém a zasahuje aj do oblasti zdravotníctva. Objasňuje právnu úpravu trestných činov prijímania úplatku a podplácania, ktoré sú zakomponované v Trestnom zákone. Na konkrétnych prípadoch korupcie lekárov vysvetľuje, ako sa korupcia odhaľuje a dokazuje, a ako je definovaný pojem úplatku. Zdôvodňuje použitie právnej kvalifikácie s konštatovaním, že korupcia zdravotníckych pracovníkov je zaradená pod korupciu vo verejnom sektore a z hľadiska trestu je prísnejšie posudzovaná. Zároveň dáva do pozornosti, že spáchaním korupčného trestného činu zdravotníckym pracovníkom, tento stráca bezúhonnosť, ako jednu z podmienok výkonu zdravotníckeho povolania.

Kľúčové slová: korupcia, zdravotná starostlivosť, úplatok, obstarávanie vecí všeobecného záujmu, trest, bezúhonnosť

Abstract: Author of this article is pointing at a fact that corruption, in general an all-society problem, also affects healthcare. This work describes the legal framework of corruption criminal acts, such as bribery, in both ways, receiving or providing a bribe. These are defined in the Criminal Code of the Slovak Republic. The author is explaining how corruption is being revealed and proved, using specific examples of medical doctors' corruption cases. The bribe term is also defined in this article. The explanation of legal qualification of healthcare personnel corruption, which is classified as public sector corruption, and therefore considered more serious, is also provided. The author also reminds that committing a corruption crime by a healthcare employee leads to a loss of their status and they are no longer considered a person without a criminal record. This, in the end, is one of the prerequisites for conducting a healthcare profession.

Keywords: Corruption, Healthcare, Bribe, Public Procurement, Punishment, Healthcare Profession Prerequisites

HIPPOKRATES, PŘÍSAHY, KODEXY A CO DÁL?

Jiří KUBÍK

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Abstrakt: Přednáška s názvem "Hippokrates, přísahy, kodexy a co dál?" je určena pro širokou lékařskou veřejnost a studující lékařské fakulty. Jejím cílem je zamyšlení nad přísahou ve spojení s dnešním výkonem povolání lékaře. Obsahem přednášky je vybudit zamyšlení i diskuzi nad současnou přemírou právních norem a předpisů ovlivňujících lékařskou praxi i samotný vztah lékařů k pacientům.

Klíčová slova: Hippokrates, přísaha, historie přísahy, Hippokratova přísaha, význam Hippokratovi přísahy, lékařská etika, etika hippokratovská, princip spravedlnosti, kodexy, sliby, etický problém, lékař-pacient, profesionální strategie, disponibilní čas lékaře, Evropská charta lékařské etiky, přirozený nevděk

Abstract: The lecture entitled "Hippocrates, Oaths, Codes and What Next?" is intended for the general medical community and medical students. Its aim is to reflect on the oath in connection with today's practice of the profession of doctor. The content of the lecture is to arouse reflection and discussion about the current excess of legal norms and regulations affecting medical practice and physicians themselves to patients.

Keywords: Hippocratic Oath, History of Oath, Hippocratic Oath, Importance Hippocratic Oath, Medical Ethics, Hippocratic Ethics, Principle of Justice, Codes, Promises, Ethical Problem, Doctor-Patient, Professional Strategy, Doctor's Available Time, European Charter of Medical Ethics, Natural Ingratitude

JE PRÁVO (I MEDICÍNA) V 21. STOROČÍ UMENÍM DOBRÉHO A SPRAVODLIVÉHO?

Zuzana MACKOVÁ

*Katedra pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia, Právnická fakulta,
Univerzita Komenského v Bratislave*

Abstrakt: Autorka v článku poukazuje na históriu vzniku univerzít a jej fakúlt, najmä právnických a medicínskych, ako najstarších s poukazom na skutočnosť, že hodnoty (resp. princípy) práva – t.j. sloboda, rovnosť, solidarita, a najmä spravodlivosť sa prejavujú v živote nielen jednotlivca, ale celej spoločnosti v podobe dobrého zdravia, vzdelania, kultúry, t.j. v tzv. „dobrej“ kvalite života.

Kľúčové slová: právo, hodnoty práva – sloboda, rovnosť, solidarita, spravodlivosť, zdravie

Abstract: The author in this contribution points at the historical roots of foundation of the universities and their faculties – with focus on those of law and medicine as the most ancient ones, claiming that the values and principles of law – liberty, equality, solidarity, but especially justice and fairness, are of utmost importance not only in life of every individual, but also the society as a whole, where they materialise in high quality of health, education and culture – i.e. the overall high quality of life.

Keywords: Law, the Values of Law – Liberty, Equality, Solidarity, Justice, Health

NÁHRADNÍ MATEŘSTVÍ – STÁLE ŽIVÉ TÉMA

Petr LOJAN

Vysoká škola podnikání a práva, Hradec Králové

Abstrakt: Náhradní mateřství přináší nejen etické a civilně právní problémy. Zcela se opomíjí otázka odměny náhradní matce a jejího zdanění. Je otázkou, proč státní zastupitelé trestný čin zkrácení daně nestíhají a zda tato praxe není reakcí na absenci právní úpravy náhradního mateřství.

Klíčová slova: náhradní mateřství, odměna za donošení plodu a porod, daň z příjmu, neodvedení daně

Abstrakt: Die Leihmutterschaft bringt nicht nur ethische und zivilrechtliche Probleme mit sich. Die Frage der Entlohnung und Besteuerung der Leihmutter entfällt gänzlich. Die Frage ist, warum Staatsanwälte das Steuerhinterziehungsdelikt nicht verfolgen und ob diese Praxis keine Antwort auf das Fehlen eines Mutterschaftersatzgesetzes ist.

Schlüsselwörter: Leihmutterschaft, Belohnung für die Entbindung des Fötus und der Geburt, Einkommensteuer, Steuerausfall

EPIDÉMIA VÍRUSOVÝCH HEPATITÍD B A C U HOSPITALIZOVANÝCH ONKOLOGICKÝCH PACIENTOV

Andrea KOLOŠOVÁ – Juraj GAŠPAROVIČ

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne; Oddelenie virológie, Ústav mikrobiológie, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Abstrakt: Regionálny úrad verejného zdravotníctva zaevidoval 47 prípadov ochorení na vírusovú hepatitídu B a C, ktoré boli dokázané u 39 pacientov hospitalizovaných v regionálnej nemocnici v čase od septembra 2009 do júla 2010. Do epidémie boli zaradené prípady podľa vopred stanovenej štandardnej definície. Na základe epidemiologického vyšetrovania bola formulovaná hypotéza o predpokladanom spôsobe prenosu inokuláciou pri podávaní parenterálnych roztokov cez periférnu venóznou kanylu počas hospitalizácie. Metódou retrospektívnej kohortovej štúdie bola preukázaná štatisticky významná súvislosť medzi podávaním parenterálnej liečby cez periférnu venóznou kanylu a vznikom ochorení. Výsledky boli v súlade so zistenými nedostatkami pri kontrole hygienicko-epidemiologického režimu na oddelení.

Kľúčové slová: hepatitída B, hepatitída C, parenterálna liečba, hospitalizácia

Abstract: The Regional Public Health Authority was notified about 4 cases of viral hepatitis (B and C) among patients with pre-event history of hospitalisation at an oncological ward of a general hospital in Slovakia. Outbreak investigation has been started immediately in order to stop the spread of infection and to prevent future outbreaks. The hypothesis of spreading the infection by administration the parenteral solutions was tested by using a retrospective cohort study. Based on the investigation and contact tracing results 47 cases of viral hepatitis B and C in 39 patients hospitalised at the oncological department within the period from September 2009 to July 2010 were registered. We founded a statistically significant association between the parenteral treatment administrated by using disposable medical equipment and developing the disease. The results were in accordance with the hygienic standards failures revealed at the respective ward. The outbreak highlighted that despite the using disposable materials there is a real risk of spreading the infection in case of poor adherence to standard procedures.

Key words: Hepatitis B, Hepatitis C, Parenteral Therapy, Hospitalisation

DIAGNÓZA JAKO SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU?

Miroslav MITLÖHNER

*Ústav sociální práce, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové;
Ústav státu a práva Akademie věd České republiky*

Abstrakt: Zatímco je diagnóza záležitostí medicínskou a trestný čin záležitostí trestního práva, není často toto přísné rozlišení respektováno. V běžné praxi občas u orgánů činných v trestním řízení dochází k záměně sexuální deviace jako poruchy zdraví se sexuální delikvencí jako porušení právní normy chování. Nejčastěji tomu bývá v případě pedofilie, když bývá pacient s touto diagnózou považován alespoň za potencionálního pachatele pohlavního zneužívání nebo znásilnění. Nejsou ničím ojedinělým názory, aby byli pedofilové policejně evidováni, případně umístováni do různých detenčních zařízení. Objevují se – sice ojediněle – názory, aby se podobným způsobem postupovalo i u zoofilů, nekrofilů a dalších parafilii. Jde o názor o to absurdnější, vezmou-li se do úvahy již existující skutkové podstaty týrání zvířat, hanobení lidských ostatků a výtržnictví. Tato trestné činy k postihu případných pachatelů zcela postačí.

Klíčová slova: parafilie, trestný čin, objektivní stránka trestného činu, pedofilie, zoofilie, nekrofilie

Abstrakt: Während die Diagnose eine medizinische Angelegenheit und ein Verbrechen eine strafrechtliche Angelegenheit ist, wird diese strenge Unterscheidung häufig nicht eingehalten. In der Strafverfolgung wird sexuelle Abweichung gelegentlich als Gesundheitsstörung mit sexueller Kriminalität als Verstoß gegen gesetzliche Verhaltensnormen verwechselt. Dies ist am häufigsten bei Pädophilie der Fall, wenn ein Patient mit dieser Diagnose zumindest als potenzieller Täter von sexuellem Missbrauch oder Vergewaltigung gilt. Sie sind keine eindeutige Meinung, dass Pädophile von der Polizei registriert oder in verschiedene Haftanstalten gesteckt werden sollten. Es gibt - wenn auch selten - Meinungen darüber, dass Zoophilie, Nekrophilie und andere Paraphilien auf ähnliche Weise behandelt werden. Dies ist umso absurder, wenn man die bereits vorhandenen Tatsachen der Tierquälerei, der Diffamierung menschlicher Überreste und des Rowdytums berücksichtigt. Diese Verbrechen reichen aus, um potenzielle Täter zu bestrafen.

Schlüsselwörter: Paraphilie, Straftat, objektive Seite der Straftat, Pädophilie, Zoophilie, Nekrophilie

GLOBALNE VÝZVY OVPLYVŇUJÚCE ZDRAVIE

Zora BRUCHÁČOVÁ

Ústav sociálneho lekárstva a organizácie zdravotníctva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Abstrakt: Globalizácia sa priamo či nepriamo prejavuje vo všetkých oblastiach života spoločnosti. Oblasť zdravia aj vzhľadom na jeho WHO definíciu a determinanty zdravia ovplyvňuje globalizácia viacerými spôsobmi. Na zdravotný stav populácie pôsobí najmä rýchlosť šírenia poznatkov, medzinárodná doprava, IT - najmä sociálne siete, migrácia populácie a tovarov, celkový nárast populácie, nadmerné využívanie zdrojov, koncentrácia ľudí aj kapitálu, zmena klímy. Podľa analýz nebude dostatok zdrojov, ľudských ani finančných, aby sme poskytovali terajšiu zdravotnícku starostlivosť rastúcej a starnúcej populácii. Preto musíme nájsť spôsob ako v zdravotníctve zlepšiť produktivitu práce a zvýšiť osobnú zodpovednosť jedinca za svoje zdravie. Na tieto globálne výzvy musia členské štáty WHO reagovať spoločným úsilím využiť všetok svoj potenciál na zabezpečenie nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti. pre rozrastajúcu sa starnúcu populáciu v zhoršujúcom sa životnom prostredí.

Kľúčové slová: globalizácia, zdravie, WHO, zodpovednosť

Abstract: Globalization manifests itself, directly or indirectly, in all areas of society. With regard to its WHO definition and determinants of health, globalization also affects health in a number of ways. The health status of the population is mainly influenced by the speed of knowledge dissemination, international transport, IT - especially social networks, population and goods migration, overall population growth, overexploitation of resources, concentration of people and capital, climate change. According to analyses, there will be insufficient resources, human or financial, to provide current level of health care to a growing and aging population. Therefore, we need to find ways to improve productivity in health care and increase the individual's personal responsibility for their health. WHO Member States must respond to these global challenges by working together to unleash all their potential to provide the necessary healthcare for a growing aging population in a deteriorating environment.

Keywords: Globalization, Health, WHO, Responsibility

ÚRAD PRE DOHLÁD NAD ZDRAVOTNOU STAROSTLIVOSŤOU – ÚLOHY A KOMPETENCIE

Eva ZIMANOVÁ

Katedra revízneho všeobecného a zubného lekárstva, Lekárska fakulta, Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Abstrakt: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bol zriadený zákonom č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach a dohláde nad zdravotnou starostlivosťou. Úrad vykonáva dohľad a výkon činnosti vo viacerých odvetviach: verejné zdravotné poistenie, poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti, toxikológia, pitvy, register poistencov.

Kľúčové slová: zdravotné poistenie, zdravotná starostlivosť

Abstract: The office for supervision health care /ÚDZS/ was established with act legislative number 581/2004 Coll. The office made supervision for: public health insurance, provision health care, nursing health care, toxicologic examinations, necropsy, register insureds.

Keywords: Health Insurance, Health Care

POSKYTOVANIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI V REZORTE MINISTERSTVA VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Gustáv UŠIAK

*Odbor zdravotníctva, Sekcia personálnych a sociálnych činností a osobný úrad,
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky*

Abstrakt: Koncepcia poskytovania zdravotnej starostlivosti o príslušníkov Policajného zboru a následne i príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchranej služby má svoj zrod v roku 1997. Jej potreba v zmysle poskytovania špecifickej zdravotnej starostlivosti bola zakotvená v zákone o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, a neskôr i v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore a Horskej záchranej službe. Pre zabezpečenie osobitých potrieb najmä v zmysle kontroly a sledovania zdravotného stavu uvedených profesijných skupín zohráva významnú úlohu zákonom upravené obmedzené právo na výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Z dôvodu vykonávania primárnej prevencie, a za účelom zachovania optimálnej fyzickej i duševnej spôsobilosti na výkon štátnej služby je upravená frekvencia a čiastočne i rozsah vyšetrení realizovaných na ambulanciách poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v závislosti na služobnom zaradení príslušníka. Osobitosti práce a pracovných podmienok vyžadujú pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na prácu a ďalej pri ochrane, podpore a rozvoji zdravia úzku spoluprácu medzi zamestnávateľom, príslušníkom a lekárom. Systém poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti je zabezpečovaný určenými poskytovateľmi všeobecnej ambulantnej starostlivosti, a to služobnými a zmluvnými po celom území Slovenskej republiky. Následná špecializovaná a ústavná zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná v Univerzitnej nemocnici – nemocnici sv. Michala a.s. s pracoviskami v Bratislave a Košiciach. Tento fungujúci model poskytuje efektívne využitie finančných prostriedkov určených na poskytovanie zdravotnej starostlivosti pri sledovaní hlavného cieľa a to predĺženia „zdravého“ života.

Kľúčové slová: koncepcia zdravotnej starostlivosti, špecifická zdravotná starostlivosť, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Abstract: The concept of health care system for members of the Police Force and members of the Fire and Rescue Service and the Mountain Rescue Service was established in 1997. Its need in terms of the specific health care was translated in the Act on the Civil Service of Police Corps, and later in the Act on the Fire and Rescue Service and the Mountain Rescue Service. The statutory limited right to choose a healthcare provider plays an important role in organization of appropriate health care system to the above mentioned professional groups, particularly in terms of controlling and monitoring the health status. In order to provide primary prevention, and maintain optimal physical and mental fitness for the performance of the civil service, the frequency and the extent of examinations are adjusted

depending on the official's position. The peculiarities of work and working conditions require close cooperation between the employer, the member and the physician when assessing health status. The primary health care system is provided by designated general practitioners throughout the Slovak Republic. Subsequent specialized and institutional health care is provided in the St. Michael's University Hospital with their offices in Bratislava and Košice. This working model provides an efficient use of funds to provide health care in regards to maintain the primary objective: to extend a "healthy" life.

Keywords: Health Care Concept, Specific Health Care, Health Care Providers

KOMPETENCIE ŠTUDENTOV MEDICÍNY V OBLASTI BIOETIKY A BIOPRÁVA

Mária MOJZEŠOVÁ – Silvia CAPÍKOVÁ

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Abstrakt: Autorky, poukazujúc na súčasný vývoj biomedicínskeho práva a bioetiky, zdôrazňujú potrebu regulácie novoobjavených možností zasahovania do integrity ľudskej osoby a hľadania odpovedí na nové výzvy. Počas lekárskeho štúdia je výzvou pre pedagógov, aby študentov medicíny pripravili na výkon ich profesie nielen v zmysle zamerania výučby len na „techniku“ medicínskych výkonov, ale na výkon lekárskej profesie ako komplexu kompetencií, praktických zručností a hodnotového obsahu. Jednotiacim základom neoddeliteľných súčastí dnešnej biomedicíny je prienik bioetiky a biopráva v zmysle ľudskoprávneho prístupu k zdraviu. Autorky prezentujú interdisciplinaritu poukázaním na realizáciu pilotného prieskumu názorov študentov medicíny na komplexné formovanie ich profesijného právneho vedomia, ktoré v nadväznosti na profesijný étos spoluvytvára kompetencie budúcich lekárov v ich praxi.

Kľúčové slová: bioetika, bioprávo, lekárska profesia, kompetencie študentov medicíny

Abstract: The authors, analysing contemporary developments in biomedical law and bioethics, highlight the need for regulation of interventions into the personal integrity of a human being and seeking of responses to new challenges. During the pregraduate education of medical students, it is the challenge for the educators to prepare the medical students not just to perform „technical“ side of medical interventions, but also to perform medical profession as a complex of competences, practical skills and value content of the profession. The unifying basis of contemporary medicine is the intersection of bioethics and biomedical law on the grounds of human rights- based approach to health. The authors point out the need for interdisciplinarity, presenting the results of a pilot survey of medical students' opinions on the formation of their professional legal consciousness, that together with the professional ethos, contributes to professional competences of future members of medical profession in the praxis.

Keywords: Bioethics, Biomedical Law, Medical Profession, Competences of Medical Students

STRATÉGIE PREDBEŽNÉHO PLÁNOVANIA BUDÚCEJ LIEČBY – ETICKÉ ASPEKTY

Mária KOLESÁROVÁ

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Abstrakt: Dohovor o ľudských právach a biomedicíne (1997) usmerňuje ohľadom predchádzajúcich prání pacienta (kap. II, čl.9) ustanovením: „U pacienta, ktorý v čase zákroku nie je v takom stave, že môže vyjadriť svoje pranie, treba prihliadať na pranie, ktoré vyslovil s vykonaním zákroku skôr“. V príspevku argumentujem, že tzv. biologický testament (ang. living will) nie je vhodným vyjadrením tohto nariadenia, a to kvôli komplikáciami s interpretáciou dokumentu, možnej neaktuálnosti, nemožnosti poňať všetky eventuality a tiež kvôli nebezpečenstvu zanedbania starostlivosti a vykonaniu eutanázie. Adekvátnou alternatívou avšak je forma tzv. vopred plánovanej liečby (ang. advance care planning), ktorá predpokladá vzájomný dialóg lekár-pacient/pacientov proxy a odpovedá požiadavke aktuálnosti, keďže reaguje na dynamiku vývoja zdravotného stavu osoby. Model spoločného rozhodovania (ang. shared decision making) môže byť vhodnou aplikáciou takéhoto prístupu. Aktívne zapojenie etického poradenstva v klinickej praxi sa zdá byť nevyhnutnosťou.

Kľúčové slová: predchádzajúce prania pacienta, „biologický testament“, vopred plánovaná liečba, model spoločného rozhodovania, etické poradenstvo v klinickej praxi

Abstract: The Convention on Human Rights and Biomedicine (1997) provides guidelines on the patient's previous wishes (Chapter II, Art. 9) by stating: "The previously expressed wishes relating to a medical intervention by a patient who is not, at the time of the intervention, in a state to express his or her wishes shall be taken into account". In the paper I argue that the so-called living will is not an appropriate expression of this regulation, due to complications with the interpretation of the document, possible outdatedness, inability to encompass all eventualities, and also due to the risk of care neglect and of performing euthanasia. An adequate alternative, however, is a form of advance care planning, which presupposes a doctor-patient/patient's proxy dialogue and fulfills the requirement of timeliness as it responds to the dynamics of a person's health condition. The shared decision making model may be a suitable application of such an approach. The active involvement of ethical counseling in clinical practice seems to be a necessity.

Keywords: Previous Patient's Wishes, Living Will, Advance Care Planning, Shared Decision Making, Ethical Counseling in Clinical Practice

PALIATÍVNA A HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ NA SLOVENSKU – „VČERA, DNES A ZAJTRA“

Jana TRIZULJAKOVÁ – Silvia CAPIKOVÁ

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Abstrakt: Zmena v spektre ochorení v priebehu 20.storočia, pribúdanie obyvateľstva trpiaceho závažnými, život ohrozujúcimi chorobami prináša do popredia otázky terminálnej starostlivosti a zomierania. Humanizácia zomierania, prevencia úpornej liečby sa stala veľkou výzvou súčasnosti. Aj nevyliciteľne chorý pacient má právo na zdravotnú starostlivosť lege artis, primeranú štádiám ochorenia ktorými prechádza. Potrebné je hľadať, skúmať a právne definovať také organizačné formy zdravotnej/sociálnej starostlivosti a pomoci, ktoré podporujú ľudskú dôstojnosť a zodpovedajú skutočným potrebám jednotlivca s postupujúcim, nevyliciteľným a život ohrozujúcim ochorením najmä v jeho posledných štádiách. Dostupnosť adekvátnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti je súčasťou sociálnych práv, z ktorej nemožno uvedené kategórie chorých vylúčiť. V zdravotníctve vo vyspelých krajinách sveta sa presadzuje holistický prístup k potrebám chorého a sprevádzajúcim členom rodiny. Vo svetle medicíny založenej na vedeckých dôkazoch sa ako optimálna ukazuje starostlivosť o zomierajúcich, poskytovaná na základe princípov paliatívnej a hospicovej starostlivosti. V kontexte medzinárodného hnutia za ochranu práv pacientov bolo na medzinárodnej úrovni prijatých pomerne mnoho dokumentov, na tento vývoj reagovala aj Slovenská republika. Príspevok sa zameriava na históriu a problémy rozvoja paliatívnej a hospicovej starostlivosti na Slovensku z perspektívy delege lata a delegerenda.

Kľúčové slová: humanizácia zomierania, paliatívna a hospicová starostlivosť, zdravotnícke právo, medicínska etika, práva pacientov, dejiny zdravotníctva, Slovenská republika

Abstract: Change in the spectra of diseases during the 20th century, increase in population suffering of life-limiting diseases, stress the need to issues of terminal care and dying. Humanisation of dying, prevention of futile treatment became one of big contemporary challenges. Also, the incurably ill have the right to the correct treatment, adequate to the currently experienced stages of the disease. There is the need to seek, study and legally define such organizational forms of health/social care, that support human dignity and respond to the real needs of the sick with progressive, incurable disease, especially in its terminal stage. Access to the adequate, high quality care is the part of social rights and the mentioned categories of the sick cannot be excluded from these rights. A holistic approach to the needs of

---

* Príspevok je súčasťou riešenia grantovej úlohy VEGA 2/0100/16 „Zdravotníctvo na Slovensku v rokoch 1948-1966“.

the sick and his encompassing family is implemented broadly in healthcare in developed countries. The healthcare offered to the terminally ill grounded in the principles of palliative and hospice care was proved as the optimal principle in the light of evidence-based medicine. In the context of international patient movement, a large amount of crucial documents was adopted on the international level, and Slovak Republic reflected these developments. The paper is focusing the history and problems of development of palliative and hospice care in Slovakia, its legal framework, *de lege lata* and *de lege ferenda*.

Keywords: Humanisation of Dying, Palliative and Hospice Care, Health Law, Medical Ethics, Rights of Patients, History of Health Care, Slovak Republic

DEJINY MEDICÍNY NA LEKÁRSKEJ FAKULTE UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE ·

Matej GOGOLA

*Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského
v Bratislave*

Abstrakt: Prvýkrát sa dejiny medicíny stali súčasťou výučby na lekárskech fakultách v roku 1906. Pod vedením Karla Sudhoffa (1853 - 1938) vznikol 1. apríla 1906 najstarší ústav dejín medicíny. Neskôr začali vznikať podobné inštitúcie na lekárskech fakultách po celom svete. Po vzniku Univerzity Komenského začala byť otázka ústavu dejín medicíny aktuálna hneď od začiatku, reálna však až od roku 1927. Vtedy vznikol Ústav pre lekársku históriu, filozofiu a hodegetiku, ktorého prvým jediným prednostom bol bývalý patologický anatóm Antonín Spilka. Kandidátom na udelenie profesúry z oblasti dejín medicíny a hodegetiky bol i Vavro Šrobár, ten však nakoniec získal profesúru v obore sociálneho lekárstva. Za zriadením Oddelenia histórie medicíny a zdravotníctva stál v roku 1990 Miloš Tichý, ktorý sa výskumu k dejinám fakulty zaoberal od roku 1970.

Kľúčové slová: Ústav pre lekársku históriu, filozofiu a hodegetiku, Antonín Spilka, Vavro Šrobár, Miloš Tichý, Oddelenie histórie medicíny a zdravotníctva

Abstract: The history of medicine became a part of medical education at medical faculties from 1906. The oldest institute of medical history was established on 1 April 1906 under the leadership of Karl Sudhoff (1853 - 1938). Later, there were established similar institutions at medical faculties around the world. After foundation the Comenius University in Bratislava, the question of the Institute of Medical History began to be relevant, but unreal until 1927. At that time, the Institute for Medical History, Philosophy and Hodegetics was founded. First head of the institute was pathological anatomist Antonín Spilka. The first head of the Institute of Social Medicine Vavro Šrobár was also a candidate for the professorship in the field of history of medicine and hodegetics, but he received a professorship in social medicine. The Section of History of Medicine and Health System at the Faculty of Medicine, Comenius University in Bratislava was established in 1990 by historian Miloš Tichý. He researched the history of the Faculty since 1970.

Keywords: Institute for Medical History, Philosophy and Hodegetics, Antonín Spilka, Vavro Šrobár, Miloš Tichý, Section of History of Medicine and Health System

---

* Príspevok vznikol v rámci Projektu VEGA 1/0459/18 Dejiny Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave 1938 – 1948. Fakulta, lekári, študenti a veda od autonómie po následky Februárového prevratu.

Sympóziá, kolokviá, konferencie

**MEDICÍNA A PRÁVO –
MINULOSŤ, PRÍTOMNOSŤ, BUDÚCNOSŤ –
ETICKÉ, PRÁVNE A HISTORICKÉ ASPEKTY**

Zborník abstraktov z medzinárodnej vedeckej konferencie
konanej v dňoch 12. 12. – 13. 12. 2019
na Univerzite Komenského v Bratislave, Lekárskej fakulte

Vydali: Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK a Inštitút medicínskeho práva
I. vydanie. Bratislava, 2019
Počet strán: 33
ISBN 978-80-570-1702-8

©Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky LF UK, 2019
©Inštitút medicínskeho práva, 2019